

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 116/2013-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti T., s. r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. M. L., s. r. o., B., v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. M. L., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 911/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti T., s. r. o., o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti T., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 911/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že ako oprávnená podala súdnemu exekútorovi 28. mája 2011 návrh na vykonanie exekúcie na podklade rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu. Následne súdny exekútor požiadal okresný súd o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Okresný súd vyzval sťažovateľku výzvou z 30. mája 2012 na predloženie zmluvnej dokumentácie. Sťažovateľka uvádza, že „*písomným podaním z 28.06.2012 doručila okresnému súdu leasingovú zmluvu, splátkový kalendár a uznesenie OR PZ Trnava o začatí trestného stíhania vedeného proti povinnému*“. Okresný súd rozhodol uznesením z 29. októbra 2012, ktorým žiadosť súdneho exekútora o vykonanie exekúcie zamietol. Sťažovateľka je toho názoru, že tým, že okresný súd v napadnutom konaní rozhodol o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora po viac ako 14 mesiacoch, došlo k zbytočným prieťahom a zároveň k porušeniu jej označeného základného práva.

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti uvádza, že „*nepodávala sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi okresného súdu, pretože takúto sťažnosť nepovažuje za účinný prostriedok nápravy*“. Na podporu tohto názoru argumentovala tým, že Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v prípadoch Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike (rozhodnutie z 12. júna 2012, sťažnosť č. 30189/07) a Komanický (č. 6) proti Slovenskej republike (rozhodnutie z 12. júna 2012, sťažnosť č. 40437/07) „*odmietol vo svojich rozhodnutiach podmieňovanie sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy SR predchádzajúcou sťažnosťou účastníka na prieťahy v konaní predsedovi dotknutého súdu*“.

Sťažovateľka na základe uvedeného tvrdí, že postupom okresného súdu dochádza k porušovaniu jej označených práv, a žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, priznal jej finančné zadostučinenie v sume 2 500 € a náhradu trov konania.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľky na ochranu pred postupom okresného súdu, ktorým boli podľa jej názoru spôsobené zbytočné preťahy. Podľa sťažovateľky k porušeniu jej základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy došlo tým, že okresný súd rozhodoval o žiadosti súdneho exekútora na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie viac ako 14 mesiacov.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných preťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má právo podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) alebo od 1. apríla 2005 podľa ustanovenia § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi príslušného súdu.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05, III. ÚS 401/2008), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd tiež opakovane konštatoval, že podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takeého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Inak povedané, keďže proti sudcovi všeobecného súdu, ktorý koná so zbytočnými prietahmi, môže predseda okresného súdu iniciovať dokonca aj disciplinárne konanie, sťažnosť na prietahy v zmysle citovaného zákona treba rozhodne považovať za účinný prostriedok nápravy. Okrem toho ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie účinného prostriedku nápravy, ktorý ustanovuje zákon o ústavnom súde, nie je v rozpore ani s príslušnými ustanoveniami dohovoru.

Sťažovateľka v sťažnosti argumentovala tým, že nepodala sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu z dôvodu, že tento prostriedok ochrany označeného základného práva považuje za neúčinný, pritom poukazovala na konkrétne rozhodnutia ESLP, podľa ktorých ESLP mal odmietnuť „*podmieňovanie sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy SR predchádzajúcou sťažnosťou účastníka na prietahy v konaní predsedovi dotknutého súdu*“.

Ústavný súd sa nestotožňuje s týmto názorom sťažovateľky, pretože z odôvodnenia z rozhodnutí ESLP, na ktoré poukazovala sťažovateľka, nevyplýva, že by ESLP považoval sťažnosť predsedovi dotknutého súdu podľa § 62 zákona o súdoch za neefektívny nástroj ochrany označeného základného práva vo všeobecnosti. Skôr z odôvodnenia namietaných rozhodnutí možno vyvodiť záver, že otázku vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy ESLP skúmal s ohľadom na špecifické okolnosti konkrétne prípadu, pričom zároveň konštatoval, že jeho úlohou nebolo rozhodnúť, či vo všeobecnosti aplikovateľné vnútroštátne právo je v súlade s dohovorom alebo či vnútroštátne právo bolo aplikované vnútroštátnym orgánom správne (odsek 76 rozhodnutia ESLP z 12. júna 2012 vo veci Ištván

a Ištvánová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 30189/07, podobne odsek 73 rozhodnutia z 12. júna 2012 vo veci Komanický (č. 6) proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 40437/07). V tejto súvislosti je potrebné ďalej poukázať aj na konštatovanie uvedené v odôvodnení označeného rozhodnutia ESLP, že „*podstatnou otázkou nebolo zodpovedanie, či sťažnosť podľa zákona o súdoch je ako taká efektívna v zmysle čl. 35 dohovoru, ale posúdiť či sťažovateľ vyčerpал účinné prostriedky nápravy v zmysle tohto článku dohovoru*“ (odsek 77 rozhodnutia z 12. júna 2012, Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 30189/07).

Ústavný súd preto konštatuje, že argumenty sťažovateľky týkajúce sa nevyužitia sťažnosti podľa § 62 zákona o súdoch sú zavádzajúce, účelové a neaplikovateľné na jej prípad. ESLP v oboch prípadoch posudzoval vyčerpanie vnútroštátnych prostriedkov nápravy v okolnostiach konkrétneho prípadu (neporovnateľných s prípadom sťažovateľky, čo sa týka dĺžky trvania napadnutého konania) pre účely posúdenia prijateľnosti sťažnosti sťažovateľov v konaní pred ESLP. Z uvedeného dôvodu nie je možné bez ďalšieho stotožňovať podmienky prijateľnosti sťažnosti v konaní pred ESLP a v konaní pred ústavným súdom.

V konaní pred ústavným súdom o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je pre posudzovanie podmienok prijateľnosti sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, rozhodujúca vnútroštátna úprava, konkrétne § 53 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného konštatuje, že sťažovateľka nevyužila pred podaním sťažnosti ústavnému súdu účinný právny prostriedok nápravy proti porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nepreukázala ani to, že uvedenú podmienku nespĺnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Uvedené skutočnosti zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľky pre jej neprípustnosť.

Ústavný súd preto sťažnosť vyhodnotil ako predčasne podanú a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju odmietol ako neprípustnú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

Nad rámec odôvodnenia svojho rozhodnutia ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľky je navyše aj zjavne neopodstatnená, pretože ako sama sťažovateľka v sťažnosti uviedla, okresný súd o návrhu na vydanie poverenia súdnemu exekútorovi rozhodol ešte pred podaním tejto sťažnosti, pričom samotná dĺžka napadnutého konania podľa názoru ústavného súdu ešte neindikuje, že v konaní pred okresným súdom dochádza k priedahom v takej intenzite, ktorá by odôvodňovala ústavný súd dospieť k záveru o ústavne relevantnej intenzite týchto priedahov potrebnej na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom všeobecného súdu v označenom konaní dochádza k zbytočným priedahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2013